

Свої романи в жанрі «реальних історій» Світлана Талан, яка, за версією журналу «Фокус», входить до трійки найпопулярніших письменників України, недаремно починає з попередження про випадковість збігу імен і прізвищ героїв. Бо вони — не надумані персонажі, а ті, кого ми щодня вітаємо на сходовому майданчику чи зустрічаємо на автобусній зупинці, наші сусіди, родичі, знайомі. Історія медсестри, яка вмирає від СНІДу, матері, яка рятує дітей від голоду на Луганщині в 1930-ті роки, чи нелегкого життя тих, кого називають дітьми війни, не лише знайшли відгук у серцях десятків тисяч читачів, а й отримали найвищі відзнаки престижного літературного конкурсу «Коронація слова».

Фото люб'язно надано автором

Переживши 2014 року окупацію рідного Северодонецька, Світлана Талан розповіла про неї в романі «Оголений нерв», що наробив галасу по обидва боки лінії розмежування. «Повернутися дощем» — довгоочікуване продовження історії Насті Бидлоти, жінки й матері, життя якої назавжди змінила війна...

«Русская весна» закінчилася для Насті та її рідного міста, але гірким був присмак перемоги: сестра Ніна назавжди їде з ненависної їй України, донька Іванка та син Генік — непримиренні вороги, а чоловік — колишній. Та попереду в Насті нове кохання й нова надія... Попереду літо. Блокпости. Іловайськ.

Смерть збиратиме щедрий урожай. А їй протистоятимуть жінки, разом з чоловіками наближаючи перемогу: на відстань простягнутої руки з кавою для захисника у затишній кав'ярні, на кілометри волонтерських поїздок, на постріл зі снайперської гвинтівки.

Світлана Талан
Повернутися дощем

Світлана Талан

Повернутися дощем

Від **Золотого**
письменника **України**

від фіналіста конкурсу
"КОРОНАЦІЯ СЛОВА"

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-1474-3

9 786171 214743

Правда про війну,
побачену на власні очі

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

*Світлана
Талан*

Світлана Талан

Повернутися дощем

РОМАН

ХАРКІВ **КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ**
2016

УДК 821.161.2
ББК 84(4Укр)
Т16

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Дизайнер обкладинки *Олександр Ландін*

Ілюстрації *Анастасії Малкіної*

ISBN 978-617-12-1474-3

© Талан С., 2016
© DepositPhotos.com / alexkisi,
обкладинка, 2016
© Книжковий Клуб «Клуб Сі-
мейного Дозвілля», видання
українською мовою, 2016
© Книжковий Клуб «Клуб Сі-
мейного Дозвілля», художнє
оформлення, 2016

Збіг прізвищ та імен прошу вважати випадковим

Ми боремося не тому, що ненавидимо тих,
хто перед нами,
а тому, що любимо тих,
хто у нас за спиною!

Роман Шухевич

Частина перша

Болить мені... Ти знаєш, як болить?
Болить біда, що зараз в Україні.
Ця рана душу втомлену ятрить.
І сліз не можу втримати я нині...

Ліна Костенко

Розділ I

Геник дістав із портмоне квиток на рейсовий автобус. Йому випало сьоме місце. Цього разу він не думав про те, чи місце знаходиться з сонячного боку і всю дорогу дошкулятиме спека, чи в рятівній тіні — звернув увагу лише на число сім. «Сімка — щасливе число, — майнула думка, — тож усе буде добре».

Геннадій допалив цигарку, дочекавшись, поки останній пасажир увійшов у салон, недопалок кинув у сміттєвий бак, поправив ремінь наплічника і знайшов своє сьоме місце. Усе складалося непогано. Йому випало їхати з несонячного боку, в салоні автобуса було чисто і навіть не спекотно. Автобус повільно рушив з місця, плавно колихнувся у вибоїні й виїхав на пряму дорогу. За мить він уже віз своїх пасажирів до місця призначення, і Гена подумав, що напевно у кожного з цих людей є місце, де їх чекають, люблять, можливо, сумують за ними, а його пункт призначення не позначений на жодній мапі світу і має незвичну назву — війна. Зазвичай люди поспішають у зворотному напрямку, тікаючи від війни, і лише меншість, найчастіше чоловіки,

прямують туди, де лунають вибухи: вони їдуть назустріч клятій війні, щоб її зупинити.

Геннадій тішився з того, що мати одразу повірила йому. Вона сама не вмiла брехати і не навчила своїх дітей, до того ж мама відчувала фальш якимось шостим відчуттям, і вони з Іванною з дитинства навіть не намагалися її обманути, заздалегідь знаючи, що їх одразу виведуть на чисту воду. Напевно, вчинки Іванни знищили це відчуття, бо вона одразу легко повірила легенді си-на про роботу водієм у Києві. Генник не соромився цієї брехні, бо й справді, іноді брехня буває святою. Навіщо мамі зайві хвилювання? Звісно, правда рано чи пізно розкриється, але то буде потім, не зараз, коли материнське серце крається на шматки за безталанну доньку. Гена попросив матір не проводити його, бо, мовляв, його проведе Уля, і вона погодилася. Улянка, на превеликий подив хлопця, навідріз відмовилася прийти на автовокзал. Коли дівчина дізналася, що він має намір їхати до Марка на фронт, аби поповнити лави захисників країни, заявила, що поїде з ним. Геннадій оцінююче подивився на худеньку постать дівчини, і, уявивши, як вона зігнеться та зойкне під вагою автомата, як він потягне її плечі донизу, щиро засміявся.

— Не сміши мене, Улянко, — сказав він тоді. — Війна не для жінок.

— Але погодься — я стріляю влучніше за тебе, — зауважила дівчина.

— Згоден. — Гена обійняв її. — Війна — жіночого роду, але вона і жінка не можуть бути разом. Війна — монстр, який пожирає життя, а жінка створена для того, щоб дарувати світові нові життя. Випробування, які влаштовує війна, не для слабкої статі.

— Але я можу бути корисною — я добре стріляю, — вперто повторила дівчина і, від образи закопиливши губки, відвернулася.

— Там не тир, де перед тобою іграшкова ціль і маєш час прицілитися, в житті все навпаки: твоя ціль — людина, яка хоче жити, а ти повинна відібрати в неї найцінніше. Цілячись у когось, сама будеш чиєюсь ціллю. Я не хочу, аби хтось полював на тебе як на хижого звіра.

Улянка довго мовчала. Важко було здогадатися, що вона думає в такі миті. Чи погоджується з ним, чи ні? Геннадій ще не до кінця навчився розуміти її мовчанку, тому додав:

— Я маю знати, що мене чекають вдома. Згадка про тебе буде мене зігрівати, давати надію на повернення. Я просто мушу вижити, щоб повернутися до тебе і знову обійняти. Розумієш?

Улянка мовчки кивнула і, загадково посміхнувшись, поклала йому голову на плече. Мила, добра дівчинка! Вона стільки років страждала від неподіленого кохання, а він був такий сліпий! Перед від'їздом Гена щодня зустрічався з Улянкою. Намагаючись надолужити згаяний час, він дарував їй світлі посмішки і тепло душі, обіймав за плечі, пригортав до себе, цілував м'які спокусливі губи і не більше. Підсвідомо він відчував, що дівчина не готова до близьких, інтимних стосунків — ще ятрить рана від згвалтування Змієм. Іноді Геніку хотілося бути з нею лагіднішим, але він стримував себе, побоюючись образити Улю, щоб вона, бува, не вирішила, що він з нею лише із жалю. Часом він і сам не міг стовідсотково присягнути, що кохає її щиро, — занадто багато часу він бачив у ній лише надійного друга. Геніка притягала невидима сила неймовірної ніжності до мовчазної, потаємної дівчини з волошковими очима, йому було комфортно поруч з нею, але ж кохання не може бути недостиглим плодом або квітковим пуп'янком — має дозріти, налитися найкращими почуттями, розквітнути, щоб наділити людину найщасливішими митями життя. І хлопець не квапив події, він насолоджувався зустрічами з Улею, відчуваючи, як повільно, але впевнено його душа наповнюється теплом і приємним щемом. Геннадій помічав, як Уля з переполоханого пташенятка перетворюється на впевнену в собі жінку, як щільніше притискається всім тілом до нього, коли він її обіймає, як її уста щоразу сміливіше торкаються його губ і завмирають надовше, смакуючи солодощі кохання. Наче все добре, та одне «але» не давало Геніку спокою.

Війна... Не «АТО», як повторювали диктори новин та речники міністерства оборони, а справжня війна. Щодня з екранів телевізорів лилися невтішні новини з фронту, гинули хлопці, і в Северодонецьку було добре чути вибухи на лінії розмежування неподалік

від міста. Десь там боронив спокій мирного населення друг Геніка Марк, тож хлопець, як тільки більш-менш одужав, вирішив, що його місце там, де повинен бути кожен свідомий громадянин країни. Рішення піти на війну Геннадій прийняв самостійно, ні з ким не радячись. Він добре розумів, що його не відправлять на фронт через військкомат за станом здоров'я, та й не попадали під призов мешканці Луганщини, тому Гена телефонував Марку і просив допомоги. Врешті-решт, друг подзвонив і повідомив, що командир готовий провести з ним навчання на місці. Не гаючи часу, Геннадій повишкрібав з усіх заначок та карток залишки грошей, на швидкуруч покидав у наплічник речі першої необхідності, купив квиток на автобус і лише тоді про все розповів Улянці.

— Ти прийдеш на автовокзал мене проводжати? — спитав юнак, коли, здавалося, дівчина швидко погодилася не їхати разом з ним на фронт.

— Ні, не прийду, — тихо, але впевнено відповіла Уля.

— Чому?! — Він був неабияк здивований.

Уляна відвела погляд.

— Не люблю проводжати, — мовила, — забагато суму. Краще я приготую вечерю, спечу тортик, посидимо вдома.

— Гаразд, — погодився Геннадій. — З мене шампанське.

Того вечора вони намагалися не говорити про війну — хотілося зберегти в пам'яті щось тепле і хвилююче. Згадували перше знайомство, поїздки в Слов'янськ на солоні озера, переглянули фотографії, де була їх Лугандія в повному зборі.

— Які ми тут безтурботні та щасливі, — зауважив Геннадій, вкладаючи в теку останне фото.

— Здавалося, що так буде завжди, — зітхнула Уля.

— Не сталося, — у напівтемряві пролунало сумно, як подих далекого минулого, куди нема вороття.

— Я хочу запам'ятати тебе таким, яким ти є зараз, — сказала Улянка, дістаючи аркуш паперу та олівець.

— Ввімкнути світло?

— Ні, не треба. Нехай будуть свічки, на столі — келихи з недопитим шампанським, і ти, трохи сумний, задумливий і незвично

дорослий, — промовила дівчина під ледь чутний шелест олівця по паперу. — Я залишу цей малюнок собі... Стільки всього намалювала і все роздала. Зараз шкода, що в мене залишилося всього кілька замальовок.

— Ти дочекаєшся мене? — запитав Геннадій.

— Чому ти питаєш? Я на тебе чекала не один рік.

— Тоді було спокійне мирне життя, а зараз...

— Не треба питати про те, на що сам знаєш відповідь.

— Мені важливо почути ці слова.

— Де б ти не був, я буду завжди поруч.

Він бачив її волошкові великі очі, був впевнений: вони не можуть брехати...

Погойдування на м'якому сидінні автобуса заколисувало Геннадія. Він хотів спати, але чомусь не міг заснути. Покидаючи рідні, до болю знайомі місця, він думав про те, що, може статися, він їх бачить востаннє. Скільки його ровесників ось так виїжджали з рідних сіл та міст, сподіваючись повернутися назад з перемогою, і не судилося. Гена подивився у вікно. Під пагорбом примостилося сумне самотнє кладовище. Могили щільно тулилися одна до одної, хоча навколо було багато степового простору. Горбки ніби говорили про те, що їм страшно бути на самоті, відірваними від звичного людського життя, яке для них уже скінчилося, тому перед незвіданим майбутнім вони тримаються купи.

«Людей завжди лякає невідомість, — майнула у Геніка думка, і він заплющив очі. — Не варто думати про сумне, треба хоча б трохи подрімати і відпочити».

Розділ 2

Настя звикала до нового життя. Здавалося, старе, коли в неї була родина, залишилося далеко позаду і від нього можна безболісно відірватися, якби не вчинок Іванни. Хай що робила Настя, вона ні на мить не забувала про доньку. Навіть запам'ятала нове слово «номофобія» — страх залишитися без телефонного зв'язку.

Вона тримала при собі мобільний телефон завжди: коли виходила з дому і навіть тоді, коли переходила з кімнати в кімнату; вона брала його у ванну і туалет, і, здавалося, якщо втратить з поля зору, у неї почнеться паніка та істерика. Настя чекала на дзвінки від Іванни, а донька все не телефонувала. Лягаючи спати, жінка ретельно перевіряла, чи вистачить зарядки мобільника до ранку, і клала телефон під подушку. Іноді, коли засинала, Насті здавалося, що окупація міста, розриви снарядів, донька на блокпосту ополченців — плід її уяви, і варто міцно заснути, щоб прокинутися вранці і зрозуміти, що то був лише жахливий сон. Проте щоранку жінка прокидалася налякана вибухом і доводилося повертатися до тьми, щоб второпати, чи то насправді рвуться снаряди, чи наснилося.

Коли вона ночувала у Вадима, поруч з нею був він, коханий, милий, добрий, Настя притискала до його тіла, обіймала і заспокоювалася. З ним їй було надійно та спокійно. Вона часто була в його квартирі і навіть не відчувала, що то не її житло. Адже домівка там, де тебе люблять, чекають, де ти бажаний. З Левком у неї і до цього були добрі стосунки, тож і зараз не виникало жодних проблем. З юнацьким запалом він рвався на фронт, але Настя з Вадимом запевнили його, що не потрібно поспішати: на все свій час, і наразі його першочергове завдання зміцнити здоров'я і продовжити навчання в інституті, а там уже й призов на службу. Аргументи були вагомі, тож Левко погодився. З колишнім чоловіком Настя не спілкувалася, але знайомі доклали їй, що Валерій шукає покупців на квартиру, аби виїхати жити в Росію. Кілька разів Настя поривалася йому зателефонувати, щоб дізнатися більше про долю Іванни, але не наважувалася. Якось Валерій сам їй зателефонував і попросив про зустріч. Розповів, що до нього приходили зі служби безпеки, цікавилися місцезнаходженням Іванни, зробили у квартирі обшук.

— Ти знаєш, де Іванна? — спитала його Настя.

— Ні.

— Ти ж не на допиті, — зауважила вона, — мені конче потрібно знати, де наша донька, як вона.

— Я дійсно не знаю, — запевнив Валерій. — Мені відомо не більше, ніж тобі. Я говорив Іванні, що хочу продати житло і бути разом з нею, і вона не проти. Коли надумаю приїхати, дасть свою адресу, — пояснив чоловік. — Я навіть не можу їй зателефонувати, бо вона дзвонить щоразу з нового номера. Донька розуміє, що наші телефонні розмови можуть прослуховувати. Лесть не забув... — Валерій дістав з кишені сорочки невеличкий папірець, складений учетверо, подав Насті. — Тебе також викликають на допит.

— Що я нового скажу, коли сама не знаю, де Іванна, — зітхнула Настя, — хіба що вибачитися за неї.

— Вибачитися?! — спалахнув Валерій. — Мине трохи часу, і країна пишатиметься такими героями, як наша донька!

— Годі, — зупинила його Настя, — мені час йти. Якщо будуть новини від доньки, одразу телефонуй.

— Гарзд, — кивнув чоловік.

Настя прикро вразило, що Валерій зовсім не поцікавився сином. «Лише Іванна досі пов'язує нас», — подумала Настя, дивлячись йому услід.

На допит її викликали ще кілька разів. Нічого не приховуючи, Настя розповіла все, як було, навіть про те, що тривалий час не здогадувалася, що донька взяла в руки зброю, а зараз Іванна живе десь у Росії. Одну невеличку деталь Настя не згадала — про те, як проводжала доньку на автовокзалі. Для служби безпеки ця деталь неважлива і не має значення в розслідуванні, для Насті ж навіть спогади — пекельний біль. Ніби намагаючись спокутувати провину доньки, жінка весь вільний час віддавала громадській роботі в організації «Оновлений Схід». Очолила її рудоволоса дівчина, саме та, яку Настя вперше побачила навесні, коли на флешмобі їх побили тітушки. Щоразу на загальні збори Настя приносила безліч різних ідей — їй хотілося змін на краще і якомога швидше. Керівниця була більш розсудливою і стриманою, тому кожну нову ідею виносила на загальне обговорення, де члени громадської організації зважували всі «за» і «проти», ретельно обдумуючи кожну деталь.

За вечерею Настя і Вадим ділилися новинами. Розповідь Насті завжди була палкою та емоційною. Натомість кожне слово

Вадима — продумане і виважене. Нещодавно він познайомився з волонтером із Северодонецька, який почав допомагати нашим воїнам ще до окупації міста.

— Сашко Гримайло, він справжній, — сказав Вадим, — з ним трапилася одна цікава історія під час окупації.

— Можеш розповісти? — спитала Настя, непомітно підкладаючи овочевий салат на тарілку Вадима. Їй весь час здавалося, що чоловік, поки парубкував, був голодним, тому треба надолужити згаяне.

— Залюбки! — охоче погодився Вадим. — Побратими Сашка по Майдану повідомили по телефону, що на мікроавтобусі «Мерседес» везуть з Києва харчі, зібрані волонтерами, нашим солдатам. Їхали вони вперше, тож геть не орієнтувалися на місцевості.

— Вони не мали карти? — поцікавилася Настя.

— Звичайно, що мали, — уточнив Вадим. — Але на початку бойових дій не завжди місцеві знали, де звільнена територія, де окупована, тож хлопці вирішили довіритися тупому навігатору. Вони зв'язалися з Сашком після Сватового, коли мали проїхати Слов'янськ і потрапити на Бахмутську трасу. Хтозна, чим думав навігатор, але вони поїхали через Лисичанськ і Сіверськ і направилися на блокпост до нашого міста.

— Де стояли сепаратисти? Вони ж одразу звертали увагу на номери автовок з інших областей!

— Уяви собі, що один із волонтерів не раз з'являвся на екранах телевізорів під час Майдану, до того ж мав на голові примітного такого гарного «оселедця»!

— Можу здогадатися, яка була реакція на блокпосту!

— Нічого підозрілого сепаратисти не помітили, бо вже було темно і вони добряче хильнули, — продовжив Вадим. — Вони зупинили позашляховик, побачили на хлопцях гарний НАТОвський камуфляж, як на них, тож не звернули уваги на зачіску і дозволили їхати. І саме тоді Сергій, той що з «оселедцем», угледів на бетонних плитах чужий прапор і натиснув на педаль газу. «Захисники» теж скинули оком на київські номери, почали волати:

«Стій!» та стріляти з автоматів. Хлопцям нічого не залишалося, як тікати від погоні в місто.

— Ото влипли!

— Не знаючи міста, їм якимось пощастило схватися між будинками всередині кварталу. Сергій мав лише номер Сашка Гримайла, тож волонтери вимкнули світло, трохи відсиділися і лише тоді з ним зв'язалися.

Вадим уже відсунув від себе тарілку, а Настя так заслухалася, що й сама перестала жувати.

— Найцікавіше було далі, — посміхнувся Вадим, — коли Сергій попросив виручити, та не зміг пояснити, де вони є.

— Як знайшли вихід?

— Довелося Сергієві йти в розвідку. За кілька хвилин він дізнався, що неподалік школа № 11, тож Сашко тишком-нишком пробрався до побратимів. На їхнє щастя, поруч жив добрий знайомий Сашка, який мав гараж у цьому ж дворі, тож машину з харчами вдалося сховати. Одного з хлопців забрала до себе волонтерка — його можна було прийняти за місцевого, бо він розмовляв російською, а ось із Сергієм було трохи складніше. Сашко вже був на гачку в сепаратистів, тож не міг ризикувати, ховаючи Сергія у себе вдома, до того ж у нього дружина, двійко діточок. Кум Сашка взяв на себе ризик прихистити хлопця, а вже зранку сепаратисти оголосили розшук по телебаченню та на своєму сайті, обіцяли навіть нагороду. Вони знали, що з міста виїзди заблоковані.

— До Сашка приходили?

— Звичайно! Тож йому довелося не робити ризиків рухів і спокійно ходити на роботу.

— Де він працював? — поцікавилася Настя, захоплена розповіддю.

— Лікарем «швидкої допомоги», — пояснив Вадим. — А в той час українські сайти вже забили на сполох про зникнення двох волонтерів, які поїхали на Схід і безслідно зникли. Сепари, звісно, зметикували, кого прогавили, і посилили заходи. За кілька днів Сашко мав інший клопіт. Стояла неймовірна спека, тож харчі в гаражі почали псуватися.

— Уявляю, як запах вчули бабусі! — посміхнулася Настя.

— Отож!

Вадим розповів, як знайомий Сашка кілька днів та ночей частинами вносив продукти, як сортував, ділив їх на придатні та зіпсуті. Довелося викидати такі дорогоцінні харчі в різні смітники, щоб не виникло жодної підозри, ризикуючи потрапити на очі окупантам.

Побратим Сергія вирішив виїхати з міста маршрутною до Харкова, загубившись серед пасажирів, хоча і Сергій, і Сашко були проти — занадто великий ризик.

— На жаль, його план провалився, — Вадим розвів руками. — Сепари ретельно перевіряли всі документи, тож помітили київську прописку. До того ж він занервував і видав себе.

— Що з ним сталося?

— Зняли з маршрутки, кудись відвезли, і до цього часу його доля невідома.

— А Сергій?

— Напевно, він народився в сорочці, — сказав Вадим. — Сергій дав Сашкові номер керівника своєї організації у Києві, і там вигадали дати в ЗМІ фейкову інформацію про те, що, заблукавши, волонтер випадково потрапив в окупований Сєверодонецьк і небайдужі містяни допомогли йому дістатися столиці, тож зараз його життя ніщо не загрожує.

— Спрацювало? — поцікавилася Настя. — Приспали пильність ворога?

— Уяви, що так!

Вадим розповів, що після того сепаратисти послабили обшуки та перевірку документів, тож за кілька днів було вирішено вивезти Сергія з міста. Та що робити з такою зачіскою? Вихід один — поголити голову, але Сергій сказав, що краще нехай йому знімуть голову, ніж «оселедець»! Тоді Сашко здогадався приліпити чуба щільно до голови скотчем, вдягти розтягнуту плетену шапку та лахміття і винести Сергія з будинку на ношах «швидкої» під час його чергування. Звісно, що всевидющі бабці біля під'їзду одразу звернули увагу на незнайомця і поцікавилися, хто то є.

— Якийсь безхатченко, — пояснив їм Сашко, — зайшов у під'їзд, і йому стало зле.

Цікавість стареньких була вгамована, а Сергія таким чином транспортували від будинку до скверика, де він дочекався Сашка. Після зміни Сашко взяв вудки й відерце, і чоловіки, вдаючи сільських рибалок, успішно виїхали з міста мопедом, минаючи блокпости сепаратистів. Вони взяли курс на Муратове, до позицій українських військових, благополучно проминули колишній дитячий табір «Альянс» і поблизу Скалонівки виїхали на ґрунтівку.

— Сама знаєш, що це за дорога, — продовжив розповідь Вадим. — Суцільний пісок, коли не накатана, то й ноги по коліно вгрузають. Але хлопці не зупинялися і поїхали через ліс. Аж раптом вони помітили, що їдуть по замінованій дорозі! Вертатися не було сенсу, бо міни і позаду, і попереду, тож вони помолилися і вирушили далі.

— Народилися в сорочці, — стиха промовила Настя.

— Безперечно! — погодився Вадим. — Хлопці виїхали з лісу і в найближчому селі у жінки дізналися, що взяли правильний напрям, бо поблизу Муратового стоять наші танки. Там Сашко передав Сергія нашим, зателефонував у Київ і доповів, що «посилку доставлено».

— Смілива людина! — вигукнула Настя. — Хотіла б я з ним познайомитись!

— На тому Сашкові пригоди не скінчилися.

— Йому вдалося повернутися в місто до своєї родини? — не терпляче запитала Настя.

— Так, йому допомогли свої люди. Сашко роздав частину гуманітарки місцевим волонтерам, які могли її невеликими партіями доставляти нашим бійцям. У той час посилювалися обстріли, і він вирішив вивезти свою сім'ю в село до родичів. До речі, у волонтерів була попередня домовленість про те, що говорити в разі арешту. Вони вирішили здавати тих, хто вже виїхав і на той час перебував у безпечному місці.

Вадим розповів, як Сашко на своєму «Шевроле» разом з дітьми, дружиною та тещею під'їхав до блокпосту окупантів на

виїзді з міста. Їх зупинили, і один сепаратист почав кудись телефонувати. Чоловік одразу зрозумів, що над ними нависла загроза. Родину вивели із машини, жінки та діти почали плакати. Приїхав «Ланос», і Сашка забрали, автівку конфіскували, а родину відпустили.

— Ось познайомишся із Сашком і він сам тобі розповість про те, що довелося йому пережити в полоні, — сказав Вадим. — Його возили на допити і у відділення МВС, і в козаچه формування, де тримали на бетонній підлозі в кайданках. Його допитували, вдягаючи заклеєний протигаз, били по ногах бамбуковою вудкою, дісталось й козацькою нагайкою.

— Хто його допитував?

— Сепаратисти з місцевих, також слідчий з Луганська. Одного разу йому закрили очі балакливою, вивезли в ліс і змусили копати собі могилу, — додав Вадим. — Тоді Сашко пообіцяв, що все розповість. Коли його везли назад на допит, сепар прикладом автомата зламав йому ребра. На допиті Сашко сказав, з якою партією співпрацює, що за Росію, але проти ЛНР і ДНР, тому російські козаки пом'якшилися. Сашко дав їм ту інформацію, про яку задалегідь домовлялися, головний лікар взяв його на поруки, і його відпустили. Те, що він бачив у центрі для біженців поблизу Харкова, він сам тобі опише — буде цікаво.

— Мені вже кортить з ним познайомитися, — сказала Настя.

— Зараз він активно волонтерить, я з ним уже не раз розвозив допомогу нашим бійцям, також сприяє звільненню полонених. До речі, я тобі також пропоную поїхати зі мною з волонтерською допомогою, — нагадав Вадим.

— Якби ж то був вільний час, — зітхнула Настя, — громадська робота його забирає.

Жінка підійшла до вікна, сперлася долонями на підвіконня і кудись задивилася. Вадим наблизився до неї і помітив її глибоку задуму.

— Про що думаєш, любя? — спитав він.

— Про Іванну... Я так сумую за нею, — сказала Настя стишеним голосом, і щокую побігла сльоза, яку вона швидко змахнула долонею.

Розділ 3

Ще якісь півгодини гойдання в автобусі розбитими дорогами, і в Геннадія почнеться нове життя. Морально він був готовий до фронтових труднощів, проте хвилювання його не покидало. Чи витримає всі випробування? Як приймуть його нові товариші? Напевно знав одне: вороття нема, тож треба все перенести, щоб з чистою совістю повернутися додому. Іноді прожогом проносилися думка, що прийняте рішення — свого роду спроба очищення, вибілення від дій сестри-сепаратистки, спокутування гріха після вбивства колишнього друга. Він гнав від себе такі думки, бо його вибір виважений і зроблений тверезо. Іншого разу Геннадію спало на думку, що його крок — помста за смерть Ніка, добряка, мрійника, трохи забудькуватого, який завжди щось губив у численних кишенях своїх штанів, але мав відкрите, усмінене обличчя. Уже вкотре Генік доходив висновку, що йде не заради помсти чи очищення совісті, а тому, що повинен захистити свою землю, просто мусить.

Автобус зупинився, і водій оголосив зупинку на десять хвилин. Геннадій вийшов із салону, розім'яв м'язи спини, пішов до туалету — хтозна, коли ще випаде нагода. За приміщенням автовокзалу — дерев'яна споруда, на одних дверцятах написана червоною фарбою літера «м», інші з позначкою «ж». «Шпаківня» — так жартома називала вуличні туалети бабуся Богдана. Їй, як і матері, Геннадій не сказав, куди їде, аби не хвилювалася завчасно. Бабуся поїхала нарешті на свою батьківщину, тож нехай порадіє зустрічі з рідними місцями, родичами та знайомими. Геннадій відійшов подалі від туалету і запалив цигарку. Він поволі пройшовся навколо автобусу і раптом побачив таке, від чого цигарка випала з рота. З туалету до автобуса бігла... Уля! Дівчина зрозуміла, що Геннадій її помітив, і різко спинилася. Вона підійшла до хлопця.

— Привіт! — сказала і винувато закліпала очима.

— Ти?! Як ти... — ошелешено промовив він.

— Я тобі не збрехала — зауваж! Пам'ятаєш, я сказала, що буду завжди там, де ти? Було таке?

— Так, — погодився Гена. — Але куди їдеш?

— З тобою. Куди ти, туди і я.

— Це неможливо! Я проти! Ти уявлення не маєш, яке там пекло!

Геннадій нервово дістав пачку цигарок, знову запалив. Уля з винуватим виразом обличчя стояла перед ним і заявляла, що їде на фронт. Це неможливо! Ось чому вона відмовилася його проводити! Напевно, прийшла на автовокзал трохи раніше і сиділа десь позаду, як мишка. Якби не приспичило їй у туалет, то їхала б нишком і далі. Потрібно зробити все, щоб відправити її назад!

— Послухай, Улянко, — Геннадій взяв її за плечі, щоб добре бачити обличчя, — я розумію твої пориви, вони дійсно благородні, але там стріляють, тебе можуть убити.

— Я знаю, — промовила стиха.

— Жінкам там не місце.

— Ти про гендерну рівність чув?

— Зараз не час дискутувати. Я пишаюсь тобою, але наполягаю, щоб ти негайно забрала свої речі і поїхала назад.

— Ні! — заявила вона твердо, мотнула головою, і неслухняний чубчик прикрив одне око.

— Якщо ти не повернешся, я ображусь, — промовив твердо і прибрав набік неслухняне волосся.

— Не повернись! — промовила наполегливо.

— Ти повинна чекати мене вдома! Мені дуже важливо, щоб мене чекали, щоб я знав, заради кого взяв у руки зброю і заради кого маю вижити і повернутися! Ти це розумієш?! — Геннадій труснув дівчину за плечі, ніби намагаючись витрусити з неї саму думку іти воювати.

— Я не повернуся. Таке моє остаточне рішення, — сказала вона твердо, дивлячись своїми волошками йому в очі.

Геннадій не почув, як запрацював двигун автобуса і водій поклав пасажирів зайняти свої місця. Він схопив в обійми дівчину, почав поспіхом цілувати і її волошки, і теплі вуста, ловлячи знайомий запах полуниці, і тоненьку шию.

Літературно-художнє видання

ТАЛАН Світлана
Повернутися дощем
Роман

Керівник проекту *З. О. Бакуменко*
Координатор проекту *Г. В. Сологуб*
Відповідальний за випуск *О. В. Стратілат*
Редактор *Т. М. Віланова*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *І. О. Гнідая*
Коректор *О. М. Мальченко*

Підписано до друку 01.08.2016. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Adonis». Ум. друк. арк. 23,52.
Наклад 11 000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у державному видавництві «Преса України»
03047, м. Київ, просп. Перемоги, 50
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру ДК №310 від 11.01.2001 р.

- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

- на сайті Клубу: www.bookclub.ua
- у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безплатний каталог

***Запрошуємо авторів, перекладачів,
художників, редакторів до співпраці***

e-mail: publish@bookclub.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Талан С.

**Т16 Повернутися дощем : роман / Світлана Талан. — Харків :
Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. — 448 с.**

ISBN 978-617-12-1474-3

Лихо відступило від Северодонецька, але велика Настина родина розвіяна по світу: мати їде до Західної України, сестра — у Росії і чути не хоче про повернення, а діти... Іванка й Генрик, брат і сестра, — непримиренні вороги... Настя везе у волонтерському бусі допомогу хлопцям, бо під Іловайськом неспокійно. Вона не знає, що поспішає назустріч долі...

**УДК 821.161.2
ББК 84(4Укр)**

Від автора, який бачив події на Донбасі
на власні очі!

Мирне й спокійне життя, міцна родина, вірні друзі... Усе, що здавалося непохитним, перевернулося догори дном. Війна роздирає навпіл усі зв'язки, і рідні люди й вірні друзі стають ворогами. Кілька місяців 2014 року Северодонецьк перебував під владою ополченців. Цей короткий проміжок часу став нездоланим для родини Насті Агафонової, чий син і дочка опинилися по різні боки барикад. Так само розійдуться й шляхи друзів Геннадія, нерозлучних змалечку хлопців. Бо війна проходить і по родинях, і по душах...